

Nro. 39

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indúlt Bétsből, Pénteken November 11-ik napján
1803-ik esztendőben.*

B é t s.

Itt megmondhatalan változó kedvetlen idők járnak. Az első tél csak pár napokig tartván, ismét minden napi eszözésekre változott által.

Egy egyenes szívű, tsendes jámbor természetű, kedves maga alkalmaztatású, hazánkfiától foszta meg a' halál. Tettes. Huszti Jósef úr, a' Törvényes Tudományok' Doktora, Magyar országon Prokurátor, 's a' Fels. Magyar Kancellariánál Udvari Agens, életének még csak 38 dik esztendejét töltvén, ki múlt a' világból. Nem találta a' boldogútnak itt lévő számos úri esmérősei között csak egy is, a' ki ezen minnyájok' sze-

Q q

retetét és bizodalját megnyert baráttyoknak, ily véletlen hirtelenséggel való elvesztésén, igen meg nem illetődött volna. Kétség kívül meg fognak ezen szomorú hír által, valamint egy felől az ő távolabb lévő barátjai, úgy mind azok az eszmérősei is illetődni, a' kiknek ügyeik' folytatását magára valalván, e' béli kötelességében egyenes lelkiesméret szerént való pontossággal járt.

Török Birodalom.

Az új Arabs uralkodóról Abdul Wechábról, különöseket olvasunk a' Konstantinápolyi levelekben. Eleinten úgy irtak vólt, hogy már Egyiptomnak fordult vólna, és Cairó várossát felkérte, választatá engedett. é kettő között, hogy: vagy szép szerént adja magát az ő birtoka alá a' város, vagy pedig erő által leendő megvétettezését várja el, a' mely esetben, tudja meg, hogy arra a' sorsra fognak minden abban találtató elmentállók jutni, a' melyre mind azok jutottak, a' kik neki még eddig ellene állani mérészeltek. Most ellenben azt írják ezen rebellis felől, hogy minden seregeivel visszavonta volna magát az Arabiai pusztákra. Gyanítják, hogy Egyiptomnak a' Porta' kezéből való kiesését megértvén, azért hagyta volna azt oda. Mások úgy itélnek, hogy a' Porta' egyéb Asiai birtokai ellen fordította volna egész erejét, 's mindeneknek előtte a' Damaskusi Balchát akarja egészen letiporni: a' melyre nézve a' Császár, az Orosz udvar segedelméhez folyamodni kénte enített vólna. Nem vólt a' Porta, némelyeknek itéletek szerént, még eddig, szárazon vizen, olyan szorongattatások között, mint most — 's a' mi leg nevezetesebb, ennek az ő

izorongattatásának kimentele is, a' Frantziáknak Anglia ellen való nagy expeditziójoktól van függesztetve, vagy, ezzel van öfzsze bonyolodva.

Fontos tudósítás a' Török birodalomra nézve, ha valóság talál lenni, még az itt következő is: — „

„Velentze Oktob. 28-dikán. Néhány hajók, a' melyek a' Levantei tengerről, ide és Triestbe visszsaérkeztek, olyan hírt hoztak, hogy egy Anglus hajós sereg Malthából Egyiptomhoz evezvén, Alexandriánál, a' Beyk' engedelmével, nehany ezer emberekből álló fegyveres sereget ki szállított.

„Triest Oktob. 27-dikén. A' Levantei kereskedő hajóknak tudósításaik szerént, az Anglus seregek, Alexandriát Egyiptomban elfoglalták. Ha ez így van, ehhez képeest a' Frantziák sem fognak tovább késedelmezni azon plánumjoknak kinyiltkoztatásával, a' melyenek végre hajtálúra egyéb készületeikkel is, kivált képpen pedig az ő fegyvereseiknek Alsó Olasz országba való küldésivel, tzeloztak.

Frantzia Respublika.

Páris, Oktob. 21-dikén. A' Spanyol Országlószék, hogy az Anglia ellen való hadakozásban annál hathatósabb részt vegyen, maga, 4 milliók Livrakat fizet honaponként a' Frantziáknak, Portugalliaért pedig kezességet vállal, hogy ez is egy-egy milliót fog fizetni.

Valamint a' Departamentomokból úgy a' Statustanátsától is, külömbkülömb irások érkeztek az Első Konzúlhoz, az eránt, hogy az Anglia ellen való expeditziót személyesen ne komandírozza,

hanem csak a' Fr. partokról kormányozza; a' mely irások nem soká közönségesfő fognak tétettetni.

Az idős Bonaparténé, az Első Konzúl anyja, arra határozta magát, hogy a' leányai' s vejei' társaságokban, Romába utazzon - el, az alatt, míg az Első Konzúl a' nagy expeditzióban fog foglalatoskodni.

Néhány fő rendű Emigránsok, a' kik a' közönséges amnestia' ereje szerént, hazájokba visszafutottak, s még el nem adatott jofzágaikat is visszafutottak, az Artéziai Gróffal való levelezésbe avatván azolta magokat, az országból kivitették. Közöttök vannak: *L a v a l*, *M o n t m o r e n c y*, és mások. Jofzágaikat tsakugyan el adathatják, és az árrát ott költhetik - el, a' hol megtelepednek. — *V a n n e s* várossában is egy Patikáriust, az Anglusokkal való levelezésen rajta találvan, el fogtanak.

Gen. M o r e a u, a' Betsület Legiónak tagjává tétetett.

Az Első Konzúl' hordozható táborig házáról, így irták *L i a n c o u r t h* ól, Oktob. 14-dikén:—

„Tegnap itt vivék kereltül két kis szekereken azon házat, a' melynek az Angliába rendeltett Fr. sereg' Generálissimussa, fogja a' táborban hasznát venni. Az egész ház, egy háló szobából, egy Kabinétumból, és egy konyhából áll. Egészfen fából készült. Mikor más helyre akarják vinni, el bontják és két kisdud szekerekre rakják. Ha szükség van rá, ismét összefűzve rakják. Ugy lehet ezen házat éppen gondólni, mint egy frázsa-kunyhót, a' mely arra rendeltetett, hogy a' Státus' első örállója, az első, és az időnek egyéb kedvet-

lenségei ellen, magát benne megvonhaffa. — Nem kitsint különbözött ettől az a' drága gyalog hintó, a' mellyben hajdan Richelieut, Tarascónétól fogva Párisig, mindenütt 18 Granatérosok hozták, változtatva a' vállokon, a' kik a' hozzá viseltető nagy tiszteletből a' leg sivatagabb időben is sohol fel nem tették kalapjaikat. Igen drága szőnyeggel vólt megbéllelve ezen hintó, 's a' benne lévő ágy mellett egy nagy nagy karosfék állott. — A' Bonaparte' hordozható szekerit, Brüggés vároffa felé viszik.

A' Fr. Respublika és Helvétzia között felállított Szövetségi Kötéssel Izoros függésben van az úgy nevezett Katonai Kapituláció, a' mellynek velős foglalatja ennyiből áll: — „

„A' Fr. Respublika 16 ezer Helvétus katonákat tart a' maga zsoldján; a' kik önként való verbuálás által gyűjtetnek öfzfe, 's az ő szolgálatjok ideje eltelvén, szabadon botsáttatnak. — Azon esetre, ha a' Fr. Respublika azt kívánná, hogy ezen sereg örökké telyes számmal légyen, még egy 4000 emberekből álló tartalék sereget tartozik Helvétzia a' határ szélen készen tartani. — Az egész sereg 4 Regementekből, minden Regement 4 ezer emberekből, fog állani. A' Regementek 4—4 Batalionokból állanak, &c. — A' katonaság egészfzen a' Fr. seregek módja szerént tartatik; a' tisztek, ha meg sebefednek, vagy a' kifzabott időt a' szolgálatban eltöltik, a' Fr. tisztekéhez hasonló penziót kapnak, 's azt tettzések szerént, Fr. országban vagy Helvétziában költhetik el. — Az embereknék 18—40 esztendőök között való idejüeknek, leg alább 5 nyom és 2 tzol ma-

goffáguaknak, 's ép taguaknak, kell lenni. Szolgálatjok' ideje 4 éltendő, a' melly eltelvén, ha tetzik 2—8 éltendőre is le kötelezhetik ismét magokat. — A' régi Helvétus Generál . Oberfteri hivatal, ismét fel áll; a' Gen. Oberftert, az Első Konzál nevezi ki; e' komandírozza a' Párisban lévő Helvétus sereget. Ezen kívül lesznek még két Helvétus Brigadérosok, a' Fr. országban lévő más Helvétus osztályoknak vezérlésekre. Ezeket is a' Konzál nevezi ki, az első és másod rangú Obersterekkel 's Májorokkal egyetemben, a' Helvétus tisztek között, és az ő szolgálatjok' idejével megegyező következés szerént — hasonló képpen a' Kapitányokat 's Hadnagyokat is, kit-kit azon Regimentből, a' melyben szolgál, hanem a' Generál-Oberster' 's a' Hadi Minister' feladások szerént &c. —

Már a' Havrei és Fecampi laposs hajók' osztálya is szerentsésen érkezett a' Boulognei kikötőhelybe. Ez egy új bizonyosága annak, hogy az Anglus hajók a' Frantziáknak készületeiket, valameddig a' partjaikon lévő ágyuk által fedeztetnek, meg nem akadályoztathatják. Azonban, a' Boulognei öbölben fog nem soká egy kemény tengeri viaskodás esni, a' mellynek fontos következései lehetnek. — Boulogne, a' véle által ellenben lévő Anglus partól, a' hol a' Rye nevű kis kikötőhely van, 14 — Calais Dovertől, 7 — Eünkirchen Dealtól és Margatétől 14 — Texel Yarmouthtól 36 — tengeri mértföld távolságra esnek.

Berthier a' Hadiminister, a' napnyugoti Fr. tenger partokat bégjárván, 's a' készületeket meg szemlélvén, Párisba visszafel érkezett.

* * *

A' Nagy Expeditzióról.

Minthogy ma minden egygyütt való beszéllésnek fő tárgya, ez a' nagy expeditzió, a' Bonaparte Angliába való kifzállása; és minthogy ezen tárgyról egy Német országi Ujságíró (Kap. Archenholtz a' maga Minervájában) olyan okoskodást írt és adott ki, hogy azt ő utánna nem csak minden Német Levelek, hanem még a' Párisi leg nevezetesebbek is kihirdették: erre nézve ítéljük ezt mi is méltónak, hogy levelünkben, érthető fontossággal kinyomtattassuk. Így következik: — „

„Midön a' Fr. Direktorium alatt ez előtt öt esztendővel az Angliába való kifzállás szóban forgott volna: lehetetlen vólt tudni, valóságos tzelzés volna é a', vagy csak finántziai spekulátzió. Sokak, az akkori készülteknek tsekélyégeket, 's a' bészedetett, de az ólta soha számba nem adott nagy summákat, tekintvén, az utólsónak gyanítására hajlandók. Ugy látszik, hogy az Anglusok magok sem hitték, hogy valósággal megakarta volna a' Direktorium a' hozzájuk való kifzállást próbáltatni: erre nézve bízták magokat tsupán hadi hajóknak óitalmazásokra; egyáltaljában elégségeseknek tartván ezeket arra, hogy az akkori ellenséges erőt, bár ha próbát találna is tenni, az Anglus partok mellől könnyű szerrel vízfza igazithassák. Ezen bizakodásban, magok az Anglus Admirálisok minden módon megerősíteni igyekeztek a' népet. A' nagy tapasztalású Gróf St. Vincent így szollott: — „En nem tudom képzelni, hogy mi módon jöhetnének a' Frantzi-

ák Angliába által. A' vizen, éngem' úgy segíjen, nem! „ — Most mások a' környülállások.

„Hogy az Első Konzúl tzélozása a' kifzállással, valóság légyen: tsak egy szempillantatig sem lehet kétttségbe hozni; annyival is inkább, hogy Hannoverának elfoglalása után már most a' száraz Európában sohol másutt semmi ellenségeskedéft nem követhetnek - el az Anglusok ellen a' Frantziák. Így elhatalmasodván, megérnék - é ök azzal, hogy a' magok' és szövetségeseik' partjainkat védelmezzék; 's minden mozgás nélkül ülhetnének - é az alatt: hogy az ő megengesztelhetetlen ellenségeiket, a' világaak minden részeiben foglalatoskodni, 's kivált az Europai tengereken ellenek minden némű roszszat el követni, 's a' tengeren való uralkodásokat határ nélkül terjeszteni, szemlélik? Az ő hofzszas halgatásokból a' következne; hogy, egy sok esztendőig tartó hadakozás után, Angliának minden kívánságait telyesíteni kéntelenítették. —

„A' Frantziák tsak egy, 's pedig Angliába és nem Irlandiába való kifzállás, még pedig szerentsés kifzállás által, vethetnek hamar véget a' hadakozásnak. Itt nem forog kérdésben az, hogy egy nem Frantzia, egy más akár melly, világitól, egy a' világot ily erőssen megrezgethető történetre nevezve, mit ohajthat, vagy mit nem ohajthat: hanem, az egész kérdés tsak az, hogy, ha a' dolognak valamelly közbenjárás tsakugyan eleit nem találja venni, minémű próbatételeket lehet

a' jelen való környülállásoknak természetek szerént gyanítani.

„Nem lehet ez eránt kételkedni, hogy az Első Konzúlnak hathatos fundamentoma van arra, hogy ezen próbatételt, a' mellynek lehetősége ez előtt kinevettetett, mostanában lehetségesnek tartsa. Meg kell néki, magok az Anglusok által ezen bizakodásában erősfittetni, a' kiknek Parlament béli orátoraik, néhány Admiráljaik, sőt Ministereik is, tselekedeteik is befzédjeik által meg válják az egész világ előtt, hogy az Angliába való kifzállás lehetséges; sőt, ha szájjal nem vallának is ezt, tsak az ő hathatos készületeik elégséges meggyöző fundamentomúl szolgálnának ettől való félelmek' nagyságának megbizonyítására. Most, már az Anglusok a' személy, 's az ellenség' esméretes és esméretlen segedelemkútfejeit, jobban meg kezdették fontólni. Ez az oka az Anglus nép' rettenetes felkelésének, a' melly mellett ez a' szorgalmatos nemzet, mintegy egészfen kilépett a' maga barázdájából.

„A' közönséges fegyverfogás, bár mi feltüzesüléssel effék is eleinten: fean nem állhat sem a' kereskedés' sem az Anglus nemzet' természetivel. A' kereskedés nagy tengeri hadi erőt kiállithat és tarthat; sőt ez, annak a' következése szokott lenni: hanem éppen ez a' tengeri erő és kereskedés, természete szerént kifzorit minden szárazon való igen nagy hadi erőt. Tyrus, Karthágó, Velentze, Genua, Hollandia, leg szebb virágzások idejében nem tarthattak efféléket. Ezen tekintetben mind ezek a' Státusok szoross határok közzé vóltak

szorítottva; és minthogy utóljára tsakugyan még is örökké a' szárazon való fegyveres seregek szokták a' dolgot meghatározni, 's a' Világ Historiájában tsak ezek tehettek nagy hodoltatásokat: erreféle mind ezek a' nevezett nagy kereskedő Státusok, minden hadi hajós seregeik mellett is, önön védelmekre idegen nemzet béli szárazon való fegyveres seregeket kéntelenítették zsóldjaikra venni; 's azonnal megbuktak, mihelyest az ellenség az ő kebeleiben való megtámadtatásokra módot talált.

„Hogy Angliának sok derék tengeri tisztjei legyenek, tagadhatatlan: hanem hogy a' Frantziák között is találtassanak, ha bár sokkal kissébb számmal is, megmútatta Admirál L a t o u c h e a' Boulognei kikötőhelyben, midőn három esztendőknél előtte az Admirál N e l s o n vakmerő plánumát oly mesterségesen semmivé tette. Ide járulhatnak: a' szélnek megfizünése, a' Kanális felett gyakorta lenni szokott vastag köd, a' hofzfú éjtzakák, az ellenségnek kedvező szél, a' tengernek ki- és befolyása, 's egyéb tengeri történetek, a' mellyeknek semmi féle vakmerőség és tengeri tudomány ellenek nem állhat, és a' mellyek gyakran segítő társaik szoktak lenni a' tengeri vezéreknek az ő plánumjok' végrehajtásában. Az is kitanúztatott már, hogy 20 ágyustsólnakok által, egy 80—100 ágyus Linea hajót úgy meg lehet szorítani, hogy azoknak semmit sem árthat. A' tsólnakok' építtetése módja olyan, és úgy lehet őket igazgatni, hogy a' Linea hajókon lévő 's külömben is rövid ágyuk, nem bánthatják őket: midőn ellenben a' szárazon való katonaság' ágyui, a' mellyek ezen tsólnako-

kon találtak, igen keményen vesztegetik a' Linea hajókat. A' Kanális mellett lévő Anglus partok, 's az ezeken lévő oltalmazó készületek, oly szélesen kiterjedök: hogy ha az ellenség bántódás nélkül oda juthat, ott már bajosan lehet az ő ki szállását meggátolni.

„A' katonai tálentomot egy ahoz értő is meg nem tagadhatja a' Frantziáktól. Gondoljuk már, hogy egy 100 ezer, többire úgy nevezett Veteránusokból álló Fr. sereg abba az állapotba helyheztesdjön, hogy a' hazájába való visszavezetésre módot ne láthasson, 's a' hol következés képen csak a' halál vagy győzedelmeskedés forogjon szeméi előtt; gondoljuk ide még az ő sok tapasztalású, 's a' Hadakozásban jól gyakorlott vezéreit; más felől az igen sok felé széljel oszló Angliai reguláris seregek mellett, a' fegyverbe öltözött falusiak, mesteremberek, kézmivesek, báltosok, írődeákok, &c, sokaságát, a' kiktől ily hirtelen, jó rendet és fenytéktartást várni lehetetlen, és a' kik talám nagy részint a' puskát el sütni is most tanulják. Mit kell várni azon önként vállalkozó Gentlemán fiatalok' lovas seregétől, melynek felállítását kezdik hírelni, midőn ezeknek az ellenséges lovaságra, vagy az öfzfetsatolt tsoportokban álló gyalogságra, kell ütni? —

„Várhatjuk mind ezek mellett, az Anglus vidékektől az egygyütt-tartást, az alábotsátkozáshoz nem szokott gazdag árendásoktól, birtokos fiataloktól, azon mostan nékiek adatott előljárókhöz kívántató engedelmefféget, a' kikre ez előtt szemet

sem vetettek? — „A' nagy expeditzióra kirendeltetett Fr vezérek, hogy az ő szereztsés fő vezérjeket, itten, ne is emlitsük, a' nyomorusághoz már néki törődött emberek lévén, ez a' környülállás is fontoláft érdemel az Anglusoktól. A' nagy hadi tálentomú és bátor szívü Dumas is ide van rendeltetve, mint Gen. Stáb' vezére.

„Az Angliai Országlószék' védelmező plánumának egy ága ez is: hogy, ha az ellenség közelíteni találna, a' szarvasmarha a' tenger mellett lévő vidékekről az ország' belső rézfzeire hajtattassék. Gondoljuk meg az Angliai falusgazdák' szép szarvasmarhájoknak sokaságát, és hogy melly betses jofszágjok ezen gazdáknak az ő marhájok! Nem jó szemmel néznék ők ennek más vidékekre való hajtatasát, a' hol más márhákkal özfze elegyedhetne, vagy el is veszfzhetne. Ennekfelette, Angliának belső vidékein is bőségiben van a' szarvasmarha. Lenne-é ott az újaknak is elég helyek, eledelek, és gondviselések? Exminister Windham, nem jót jövendölt ezen plánumnak munkába leendő vétetődéséből. Azt mondotta, hogy rendeletlenség következne belőlle; a' bárom özfze tapodná az embereket. Hát a' ludakkal és kappanyokkal, mit kell tsinálni? Meg kell-é ezeket előre enni? vagy az ellenségnek hátra hagyni? vagy a' szarvasmarhákkal egygyütt el hajtani?

„Midön 1755 ben, az Anglusoktól magoktól elkezetett úgy nevezett Hét ézfzendei hadakozásnak eleje igen rozfzfzúl folyván, 's az akkori gyenge Ministerium az ellenségnek Angliába való kifzfzallásától félván, egy Admirálisokból álló Komis-

siót rendelt volna ki, ezen kérdésnek meghatározására, hogy valyon lehetne - é az ellenségnek kiszállításától tartani, vagy nem? ilyen határozást tett a' Kommissió: — „Egy Admirális sem ajánlhatja magát arra, hogy az ellenség' kiszállításának megakadályoztatásáért való feleletet, magára vállalja; még úgy sem, ha Angliának két annyi hajói volnának is, mint az ellenségnek.

Hasonlóan ítéltek hajdon, Argyli, Norris, és Wager is, midőn a' Parlamentomban így szollottak: — „A' tengeren gyakran történnek olyan előre egészen elláthatatlan és elkerülhetetlen dolgok, és találkoznak több olyan környülállások öszsze, a' mélyek az Angliába való kiszállítás igen könnyűvé tehetnék az ellenségnek, ha mingyár az egész Angliai tengeri erő jelen lenne is.

„A' nélkül, hogy az elhagyatott és feláldoztatott Hannoveráról emlékeznénk, ezt kérdehetjük: — „hogy, fontban tehetni é Malthának megtartását a' Frantziáknak Angliába való kiszállításokból folyó veszedelmes következtésekkel, még abban az esetben is, ha valaha Malthának kiadása miatt, a' Napkeleti Indiai Anglus birtokokra veszedelem következhette a' Frantziáktól?

„Hanem, forduljunk már most a' Frantziákra, és azokat a' nehézségeket is fontóljuk-meg, a' melyekkel nékik ezen nagy expeditziójokban küszködniük kell. Leg előbb is tsaknem lehetetlenségnek lenni látszik az, hogy ők a' kiszállításához kívántó minden hajóikat úgy egy helyre gyűjthessék, hogy a' próba-tételre azon egy pontról indulhasanak meg: sőt ha hajóikat egy helyre öszseregűjthetnék is, nem néhány órák kívántatnának ahhoz

hogy az ő seregeik azokra minden készülleteikkel egygyütt felülhessenek. Az alatt sok kedvező és szerentsés kimenerelt ígérő környülállások, p. o. a' kedvező szél, köd, setétség, az ellenséges hadi hajóknak megszűze való létek, 's egyéb eslélek, ellenkezőre változhatnak. Erre nézve gondolják, hogy a' Fr. seregek több nagy tsoporokban szándekoznának külömbkülömb helyeken hajókra ülni, 's azután valamely meghatározott helyen özfzetalálkozni, 's magokat özfzse tsatólni. De ebben is sok féle veszély fenyegeti őket. Hány féle bizontalan környülállásoktól nintsen ez az özfzetalálkozás felfüggeztetve? Megtörténhetne, hogy a' külömbkülömb öfztályok, őket sokkal felyülhaladó ellenséges erővel találkoznának özfzse, 's kéntelenítettének megverekedni.

„Három főbb pontokról, ú. m. a' Boulognei, Cherbourgi kikötőhelyekből, 's a' Scheldé' torkából halljuk hitelesen, hogy kievezni szándekozna a' Frantzia hadi erő: a' melyek között még is a' Boulognei formálná a' főbbsereget. — „Hogy a' Fr. Kabinétum kiváltképpen Irlandia ellen tzelorna ezen expeditzióval, köz vélekedés. Nem is lehet kétségbe hozni azt, hogy a' Fr. seregek ezen nyughatalan országban, mikor egyszer ott lehetnének, abban nem kiti forditást lehetnének. Ha nem azon kívül, hogy az oda való evezés sokkal tovább tartana, 's az arra fele evező seregeket a' sok Anglus hadi hajók miatt sokkal több vezedelem érhetné: egéiz Irlandának elfoglalásával, ha minygar ezt feltehetnök is, Angliának meggyőzésére még semmi hathatós lépés nem tétetődne. Szükséges képpen úgy kell hat gondolkođuunk, hogy egye-

nesen Anglia ellen légyen a' Frantziák tzélo-
zása.

„Tegyük fel tehát, hogy a' Frantzia sere-
gek egyenesen Angliába készülvén, oda szerentsé-
sen kifzállanak: még ekkór fognak a' rend kívül
valóbb, és talám sokkal nagyobb nehézségekre ta-
lalni, mint a' milyenekkel a' tengeren küzködni
kéntelenítették. Tsak egy pontra akarják - é az
ő 100, vagy több ezer emberekből álló seregeiket
kifzállítani, vagy pedig több pontokra? Az első,
ha megeshetne, egyáltalában bátorságosabb lenne.
Tegyük fel tehát, hogy egy helyre szálljanak ki
egész erejekkel. Sok eleség kívántatik 100 ezer
embernek: pedig ők, a' magok szállító szük hajói-
kon magokkal nem sokat vihetnek; azt sem re-
mélhetik, hogy a' partokon találhatnak. Az or-
szág belsőbb részein kellene azt nékiek majd idő-
vel keresni. Hanem itt ismét az a' kérdés fordul
elő, hogy, hát ennek keresésére az egész sereg
egygyütt indulna - é előre, vagy pedig apróbb tso-
portokban? 'S ezen esetben ismét a' feljebb említett
nehézség fordulna elő, t. i. az apróbb osztályok
a' többektől a' szakadván, nagyobb számú Anglus
seregekre találnának, 's körülvétetödnének. Nem
maradna 'hát egyéb hátra, hanem hogy az egész
ellenséges erő a' parton lévő néhány nagyobb vá-
rasoknak elfoglalásokra induljon, a' milyenek Ports-
mouth, Plymouth, Dover, Deal, Chatham, Grave-
sand, a' mellyeknek a' száraz felől semmi erőffé-
gek nem lévén, az ő elfoglalásokban az oda való
menésnél terhesebb akadályra nem találnának a'
Fr. seregek. — „Hanem midőn már ezen vártások

nak, sőt a' fő városnak Londonnak elfoglalását fel tennők is: Angliát méggyőzettnék lenni még sem tarthatnók. Az ellenségnek még ezen városokból se lehetne szabad útjuk a' tengeren; sem a' Frantzia, sem a' Hollandiai partok felé való út, meg nem nyílna előttök. Még ezen fel tett leg szerentsébb győzedelmek mellett, 's az ellenséges seregnek jelenlétében kételkedés nélkül megtörténő változások mellett is, örökké fenn maradna ez a' nagy és fő kérdés: hogy, hát a' még meg nem győzetett úszó ereje a' Britanniai birodalomnak, ezen környülállások között mit fogna csinálni?

„Azonban azt mutatják az új rendelkezések, hogy az Angliai Országólszék, a' helyet, hogy a' Frantziákat Angliába akarná által várni, inkább azoknak az eszközöknek semmivé való tételeken törekedik, a' mellyek által ők Angliába juthatnának. A' minden féle szállító hajókat akarja a' Frantzia kikötőhelyekben ölsze ágyuztatni és felegettetni. Ez a' leg bátorságosabb oltalmazó eszköz is fogna lenni: tsakhogy nem olyan könnyű, mint a' gondolat. — „Mit mondjunk végezetre azon új plánumról, hogy az Anglus sereg Frantzia országba által evezvén, az ellenséget, a' Pischegrüt és Dumourier segedelmekkel, a' maga földjén tiporja-le. Már e' valósággal annyi lenne, mint az ellenséget a' maga barlangjában fel keresni.“

P. D.